

לענין נישואין ושבוע ברכות - שיעור 847

- I. המשתף בחופה וסעודה נישואין אם רשאי לעזוב קודם השבע ברכות
- א) עיין באג"מ (ה - י"ו וצ"ע ה - פ"ז) דחוב הוא על הנاسפים בשעת נישואין לברך שבע ברכות ולכן יש מצוה לשם הברכות וכ"כ הלכושי מרדיי (ה"ע פ"ז) דחוב הוא על הנاسפים והוא נתן עצה קלה דאלו הרוצחים שלא להכחות עד גמר הסעודה וזה ברוכות יאמרו בפירוש קודם שיש בו לאכול שאינם מתכוונים להצטרף לקביעות עם המוסבין
 - ב) אמן י"א שהחוב על החתן לקבל הברכות ואין חוב על כל אחד ואחד לברכו ולכן יכול לצאת קודם השבע ברכות (שובע שמחות ה - ק"ט והערוך השלחן ק"ג - ט) ועיין בנטעי גבריאל (ג - זף י"ח)
 - ג) איברא אומרים בשם הגרא"ח מבריסק לפרש מאמר דכל הנהנה מסעודת חתן ואני משמחו עובר בחמשה קולות שביארו שאינו ממתין עד השבע ברכות שזו הபירוש אינו מש macho שהברכה היא הקיום שמחת חתן וכליה
- II. איש שאינו יכול אותה סעודה אם חשב כפניהם חדשות - עיין ברמ"א (פ"ג - ז) דאינו צריך לאכול שיש מהראשונים שסוברים דאפילו האנשים שכבר הלכו קודם הסעודה הם פנים חדשות ואומרים שביע ברכות (רייטב"א כתנות ז) דלא כהשו"ע דסביר שציריך לאכול ואפשר דתוליה בהנ"ל דהראמ"א סבר דש"ב דין בחתן ולא בהנaspים והשו"ע וסעיתה סברו דתולוי בהנaspין ומתחביבים רק אם יכולים
- III. איש שלא יוכל בהסעודة אם ראוי לברך ש"ב - עיין באהלי ישרון (חולת 96) ששמעו הרבה שהוא צריך לאכול דוקא פת דיש סוברים אף בלי סעודה כלל מותר ולא כהשו"ת ביע אומר ציריך פת כשית המחבר
- IV. שמע הש"ב בשעת החופה אבל לא השתתף בסעודת נישואין יש חולקין אם הוא נחشب כפניהם חדשות הבאות והכל תלוי בחיקירה הנ"לadam החוב על הנaspים הוא שמע כבר ואם דין בחתן נחسب פ"ח שעדיין לא השתתף בשום סעודה
- V. כמה צריכין שיأكلו פת לברך שבע ברכות - עיין בשובע שמחות (פרק ק"ז) שהביא האלף לך שלמה (ג"ג) כדי בג' אוכל פת וזה אוכל שאר דברים ו"א דזה' אינם צריכים לאכול כלום וזה לפי הר"ן שלא בעינן לש"ב שייהיו בשעת סעודה ועיין בפתח"ש (פ"ז - ח) וש"ת יביע אומר (ג - י"ח) שציריך שבעה או רובה לאכול פת ולכוארה ציריך להחמיר דספק ברכות להקל
- VI. יש שרצו לבטל את המנהג שבשבוע ברכת אשר בראש מפסיקים הקהל את המברך בשירת התיבות אשר בראש שנון או קול שנון וכן מנגג בירושליםadam ימשיך לומר אז לא ישמעו הקהל ובמ"פ ס"ק בשתיקה הרי לכתילה אין להפסיק ו"א דיליכא הפסק כיון דהוי לצורך שמחת חתן וכליה (שובע שמחות ה - כ"ז)
- VII. מי שטעה וחסר אחד מברכות חתנים מביך אותה כשותך באר היטב (פ"ג - ה צפס הגרות לרמ"ס) וכ"כ החכ"א (כלל קל"ט - ס"ח)
- VIII. אין להחשיב לפ"ח מלצר וכדומה שאין לו היכרות עם בעלי השמה וכן קטן ואשה אין להשים לפ"ח (שובע שמחות ה - ז)
- IX. שתיתת כוס ש"ב בסעודת שלישית - עיין באג"מ (ד - ס"ט) דבחתן והכליה ישתו והמברך יותר ראוי שלא ישתה וזה לשיטתו דהכהתם"ז אינה טעונה כוס וזה כהרמ"ם ולא כהר"א שאמנם דעת החייבת שלמה (יז"ט) שלא ישתו כלל דכיון דלפי מנהיגנו דאין לשות מכוון של בהמ"ז אין לשות ג"כ מכוס של נישואין שהיא מותר מדינה מושם לזלזול בкус של בהמ"ז
- X. חתן וכליה שבאמצע ימי המשתה שהלכו לסעודה נשואין או לסעודה ברית מילה אין עושין שבע ברכות בשכילים שאין הסעודה נעשית בשכילים לכן ליכא חיב ש"ב ועוד שהרי מדינה ליכא חיב כלל לעשות ש"ב בכל יום (נטעי גבריאל ז - זף ליל"ז)
- XI. בזמן אמרית ברכת המזון נכנסת הכליה לחדר שם החתן וזה אינו לעיכובא אלא לכתילה (שובע שמחות ה - חולת ק"ג) וע"ע בש"ת קניין תורה (ו - ק"ח) דתמיד הכליה בעזרת נשים ושותה משם הברכות
- XII. ליכא חשש שלא תברך על מקום הראשון שאפילו רואה מקומו מהני (רט"ג - ה) ועוד דהוי כדעת מתחילה ע"ז ומהני (נטעי גבריאל צפס)

XIII. סוף זמן ש"ב ביום האחרון - עיין בספר אהלי ישראל (ח'ט 50) שכח בשם רב משה שיכולים לברך ז' ברכות עד 40 דקות אחר השקיעה ואין לומר ספק ברכות להקל שהחכמים תלוי כל דבר שנוגע לשמחת החתן וכלה לפי לשון בני אדם אולם יש חולקין שאין יכול לברך ביום אחר שקיעה (שובע שמחות ח' - ג')

XIV. אחר ברכת בורא פרי הגפן טעם המברך מכוסו רבייעית (ק"ג - ג') ו"א שטרם שמטיעים לחתן וכלה יש להוסיף יין מן הקבוק כדי שישתו כולם מכוס שאיינו פגום (מ"ב קפ"ג - סקל"ד) ו"א דאיינו פגום וא"צ להוסיף משחו יין (נטעי גבריאל ג' - ד' למ"ג)

XV. **לחלק הברכות נישואין להרבה אנשים** י"א דמותר לברך ברכה הסמוכה לחברתה אף לבדה לכתה דכוון שנסדרו מתחילה כסוכה לחברתה דכבר הוקבעו שם ברכה גם בליל סמכות ודלא כהשער אפרים ושור"ת הר צבי (מ"ד) ושור"ת ציון אליעזר (ו' - ז') אמן הג"מ (הה"ע ה' - ז') כחוב דבלא צורך כלל יותר טוב שלא לחלק ועוד יש פגימה בכבוד האחרים שאינם להם ברכה יותר אם יחולק הברכות (ד"ע)

XVI. מאיזה זמן נחשבת הכללה נשואה וחיבת בכיסוי הראש

א) **עיין בכתובות (ע'ג)** דיוואה וראשה פרוע דאוריתא היא דכתיב ופרע את ראש האשה וכ"כ המאיר (כתובות עמוד ז'יל) שאיסור פריעת הראש לנשים הוא מן התורה וכן פסק השו"עaben העזר (כ'ל - ז' וקט'ו - ז') אמרנו זה שאמרו שער באשה ערוה לעניין שאסור לקרווא קריית שמע בוגדה וזה רק באשה נשואה אבל לגבי בתולה שרגילה בגilio ראי אין לחוש להרהור (ס"ע חול"ז פ"ק ז' - ז') משא"כ באלמנה או גירושה ויש אומרים שאיסור פריעת הראש אינו מן התורה ממש אלא רק ייש לו רמז דאוריתא (שור"ת יהוה דעת ס' - ד' לפ"ק זאג"ס) אבל רוב הפסוקים חולקין על זה דהוא דאוריתא נחלקו האחרונים בדין ארוסה שהיא מקודשת ועדין לא נשאת האם חייבת לכסתו שער ראשה עיין בשור"ת רבי עקיבא איגר (צמיהול תנייל פ"ע) דמחויבת האروسה לכסתו שער ראשה אמן מהשיטה מקובצת (כתובות פ"ו). פלוג על זה ג) **נחלקו הפסוקים בעניין גדר החופה שקובעת דין נישואין ויוצאה מתורת ארוסה לתורת נשואה**

1. דעת הרמב"ם (ח"מ פ"י - ה"ה) שצרכיה שני דברים הבאה לביתו והתייחדות בבית בעליה ויחוד זה הוא הנקראת כניסה וזה נקראת נישואין (מו"ע י"ה - ה') וזה דעת רוב הראשונים
2. דעת הרmb"ן (כתובות ד') דיחוד החתן עם הכללה אין צורך שביבאה החתן לתוכו ביתו אלא יכולם לתייחד בחדר אחר ולדעתו ביחיד סגי ואין צוריך בביתו
3. דעת הר"ן כשיbia את האשה לתוכו נקראת נישואין ואם לא הביא אותה הבעל לביתו אפילו נתיחד עמה לשם נישואין בבית אביה אין זו חופה ונישואין דעת הדרישה (ס"ל הו"ה) דהמקום המוחיד שבמביאים לשם את החתן ואת הכללה לשם נישואין אע"פ שאינם מתייחדים שם ייחוד גמור נקראת נישואין וחופה לכן אין צריך לא ביתו ולא ייחוד גמור ובזמן זהה המקום הזה הוא תחת ריעוט החופה שאנו קוראים חופה נקראת על שם שחופה אותה בטליתו (קידוזין י"ט). כיון שפירש טליתו עליה לשם נישואין (אורחות חיים שהובא ברמ"א י"ס - ה') וכ"כ במגילת רות ופרשת כנפיך על אמיתך דעת תוספות ביומא (י"ב ד"ה "ילקהל" ומ"ל י"ס - ה') דכשהחtan מכסה ראה בצעיף וזה נקראת באידיקין וועשה כן לקניין נישואין היא נקראת נשואה ולכוארה צריכה כיסוי הראש דעת הבית מאיר (ס"מ י"ה) דהכל תלוי במנג' המקומות וכל מקום שהונาง צורה חופה באופן מסוימים והרי חופה זו עיטה קניין נישואין במקום ההוא למשה אין הפנוי ואروسה מהובי לכסתו ראשיהן אבל נשואה מהובי מן התורה לכסתו ראשיה ולרוב הפסוקים אין הכללה חייבת לכסתו ראשיה מיד לאחר שביע ברכות שתחת החופה מפני שדיינה עדין כארוסה עד לאחר הייחוד ולפי מה שנוגאים שהחtan והכללה מתייחדים מיד לאחר השבע ברכות שתחת החופה על הכללה לכסתו את ראשיה מיד לאחר צאתה מהדר היחוד אבל מנג' ספרד בשיטת הרמב"ם דرك אחר שהביאה לביתו נקראת נשואה ואין צריך כיסוי הראש רק אחר זמן זה וכן שמעתי שכן נהג ר' משה פינשטיין אבל ר' טוביה גאלדשטיין אמר לי צריך כיסוי הראש אחר חדר היחוד אמן אחרים נהוגים כיסוי ראש קודם שמכסה פניה בצעיף כשית התוספות ורב עקיבא איגר ה"ל ובעיד כמו עביד ובעיד כמו עביד
8. דעת הדרישה (ס"מ י"ה) דהכל תלוי במנג' המקומות וכל מקום שהונาง צורה חופה באופן מסוימים והרי חופה זו עיטה קניין נישואין במקום ההוא למשה אין הפנוי ואروسה מהובי לכסתו ראשיהן אבל נשואה מהובי מן התורה לכסתו ראשיה ולרוב הפסוקים אין הכללה חייבת לכסתו ראשיה מיד לאחר שביע ברכות שתחת החופה מפני שדיינה עדין כארוסה עד לאחר הייחוד ולפי מה שנוגאים שהחtan והכללה מתייחדים מיד לאחר השבע ברכות שתחת החופה על הכללה לכסתו את ראשיה מיד לאחר צאתה מהדר היחוד אבל מנג' ספרד בשיטת הרמב"ם דרכן אחר שהביאה לביתו נקראת נשואה ואין צריך כיסוי הראש רק אחר זמן זה וכן שמעתי שכן נהג ר' משה פינשטיין אבל ר' טוביה גאלדשטיין אמר לי צריך כיסוי הראש אחר חדר היחוד אמן אחרים נהוגים כיסוי ראש קודם שמכסה פניה בצעיף כשית התוספות ורב עקיבא איגר ה"ל ובעיד כמו עביד ובעיד כמו עביד

XVII. אם האשה שמדלקת בפעם ראשונה אחר נישואין נרות שבת צריכה לברך גם ברכת שהחינו

א) **עיין בציון אליעזר (י"ג - כ"ד)** שכח שאין מברכת ב) **אמנם עיין בбар היטוב (אלע"ג - י"ג)** שכח שיכול לברך על מנורת כסף ביום ב' דחנוכה שהחינו עפ"ס רפ"י רפ"א כת"ה אוכי ל כ"ל ס"ב ה"ג ס"ק אה"כ ס"ב פ"א אוכן כת"ה ר"ג רפ"ע ח"ק ק"ק כת"ה ס"ה Previous shiurim are available at: www.SeeTorah.com